

BAŞ LAHANA YETİŞTİRİCİLİĞİ

Lahanalar, Cruciferae familyasının *Brassica oleracea* türüne aittir. Beyaz baş lahana *Brassica oleracea* var. alba Kırmızı baş lahana ise *Brassica oleracea* var. Rubra familyasında yer almaktadır. İki yıllık sebzelerdir. Birinci yıl vegetatif gelişme, ikinci yıl ise generatif gelişme olmaktadır. Sebze olarak değerlendirilen kısmı beyaz ve kırmızı-mor renkli başlardır. Başlar sarmalık, turşuluk ve salata olarak değerlendirilir.ü

BESİN İÇERİĞİ

Baş lahana (çiğ, dilim), 1 kupa (100 g)

Kalori: 17.5

Protein: 1.0 g

Karbonhidrat: 3.8 g

Yağ: 0.19 g

Lif: 1.6 g

Vitamin C 22.5 mg

YETİŞTİRME İSTEKLERİ

İklim İsteği : Lahanaların yetiştiriciliğinde iklim etmenlerinden sıcaklığın büyük bir rolü vardır. Özellikle çiçeklenmeleri için bir süre düşük sıcaklığa maruz kalmaları gerekir. Bu gereksinimleri karşılanmazsa sürekli vegetatif devrede kalır. Serin iklim sebzesi olan lahanagillerde en kaliteli üretim Sonbahar-kış döneminde gerçekleştirilir. Avrupa ülkelerinde bütün yıl boyunca yetiştirilen lahanalar ülkemizde genellikle kışlık olarak yetiştirilirler. Yaz döneminde yetiştirilen erkenci

çeşitler bulunmasına karşılık bu dönemdeki yüksek sıcaklıklar kaliteyi bozduğundan ve yazlık sebzelerin yoğun olduğu bir dönem olduğu için bu dönemde yetiştiricilik yapılmamaktadır. Baş lahanalar diğer lahana grubu sebzeler gibi serin iklimden hoşlandığından en uygun sıcaklık 15°C -20°C arasındadır. Başlar bu sıcaklıklar arasında en iyi şekilde teşekkül eder. 25°C'de büyüme engellenmekte, küçük başlı meyveler meydana gelmektedir. Geçici çeşitler -10°C düşük sıcaklıklara da toleranslıdır.

Toprak isteği: Toprak istekleri bakımından seçici değildir. Ancak toprağın su tutma kapasitesi iyi olmalıdır. pH'sı 6-6,5 olan, organik maddece zengin nemli, tınlı, kumlu-tınlı, topraklarda başarılı sonuç alınır. Özellikle tuzlu topraklarda yetiştiricilik yapmaktan kaçınılmalıdır. Lahanalar tuza dayanıklıdır, fakat tuzlu topraklarda yetiştirilen lahanaların yaprak kaliteleri bozuk olur. Lahana bitkileri üst üste aynı toprakta yetiştirilmemelidir. Mutlaka münavebe yapılmalıdır.

YETİŞTİRME TEKNİĞİ

Tohum Ekimi: Fideler yastıklarda yetiştirilebildiği gibi viyollerde yetiştirmek mümkündür. 1m²'ye 2-5 g tohum hesap edilir. Tohum yastıkları hazırlanarak 15 cm aralıkla (seyrek olarak) açılan çizilere seyrek olarak tohumlar ekilir. Çizilerin derinliği 2,5-3 cm civarında olmalıdır. Tohum ekiminden önce çiziler sulanması gerekir. Viyollerde yetiştiricilik en iyi olan yöntemdir. Dikimin topraklı olarak yapılabilmesine olanak vermesi fide dikim dönemi sıcak havalara denk geldiği için tutum daha iyi olmaktadır. Fide yetiştirme devresinde sıcaklığın 12°C'nin altına düşmemesi istenir. Çimlenme 10°C'de 15 gün içinde 20°C'de ise 1 haftada meydana gelir. Buğday hasadından sonra II. ürün olarak da yetiştirilebilirler. Tohum ekimleri Mayıs ayında başlayıp Ağustos ayına kadar kademeli olarak devam edebilir. Dikimlerde Haziran ayı ile Ağustos ayının sonuna kadar yapılabilir. İyi bir lahana fidesi 5-10 yapraklı, sağlam ve kuvvetli, aynı zamanda pişkin fazla boylanmamış fide olmalıdır. Kırmızı baş lahana fidesinin tarlaya dikimi ağustosun 15'ine kadar yapılmalıdır. Gecikmesi baş bağlamasını olumsuz etkilemektedir. Ekim ve dikimde önemli olan pazara ürün çıkartma zamanıdır. Çeşitleri doğru seçerek bunu ayarlayabiliriz. Dikim mesafesi olarak sıra arası 50-70 cm ve sıra üzeri 45-60 cm alınabilir. Dikim aralıkları baş büyüklüğüne göre ayarlanmalıdır. Sık dikimde birim alana daha fazla bitki gireceği için başlar küçük kalır.

Gübreleme: Geniş ve bol miktarda yapraklara sahip olan lahanalar yetiştirildikleri yerin besin maddelerince zengin olmasını isterler. Bu nedenle, dikimden en az 3 ay önce 3-4 ton/da çiftlik gübresi verildikten sonra sonbaharda derin

bir toprak sürümü yapılmalıdır. Toprak tahlili sonucuna göre, Fosforlu gübrenin tamamı dikim öncesi, azotlu gübrede iki defada verilir. İlk yarısı dikimle geri kalanı ise baş bağlamaya başladığı dönemde 2. çapayla birlikte verilir.

Bakım İşleri: Yetiştirilme yerlerine dikilen lahana bitkilerine can suyu verilir. Toprak yapısı ve sulama durumuna göre 1-2 kez ya da her sulamadan sonra kaymak tabakası kırılсын diye çapalama yapılır. İlk çapa bitkiler 10-15 cm boylandığında, ikinci çapa ise yapraklar 30-35 cm'lik çap kazanıp baş oluşmaya başladığında yapılır. Lahana suyu seven bir sebzedir.

Toprak yapısı, yağış durumu, bitkinin gelişme durumuna göre düzenli sulama yapılır. Yağışsız, çok kurak ve rutubetsiz yörelerde yetiştirilen lahanaların verimi ve kalitesi düşmektedir. Karadeniz Bölgesi lahanagil yetiştiriciliği için çok uygundur. Yağışın kış boyunca düzenli bir şekilde devam etmesinden dolayı bu dönemde ayrıca sulamaya ihtiyaç göstermez. Fide dikiminden sonra kısa bir dönem sulama gerekir. Ot mücadelesi yapılmalıdır. Çapalama ile yabancı ot mücadelesi de yapılmış olmaktadır.

Mücadelesi: Yaprak bitleri ve lahana kelebeğine karşı koruyucu ilaçlama yapılmalıdır. Eğer mücadele yapılmazsa lahana kelebeği yaprakların pazar değerinin düşmesine; yaprak bitleri ise lahanalarda baş oluşumunu engeller.

Hasat: Lahanada hasadını; çeşit iriliği, erkencilik, geçcilik ve pazar şartları etkilemektedir. Başların istenilen büyüklüğe gelmesine ve yetiştirme-bakım şartlarına bağlı olmak üzere dikimden itibaren 3-5 ay sonra başlar. Çeşit özelliğine bağlı olarak olgunlaşan başların tarlada bekletilme süresi 20-30 gün arasında değişmektedir. Hasat olgunluğuna gelen başlar toprak seviyesinden bir bıçak yardımıyla kesilir, bozuk yapraklar temizlenir ve satışa sunulur. Ortalama 3-7 ton/da ürün alınır.

Adres	Samsun Tarım İl Müdürlüğü 55060 Samsun
Santral	0 362 231 37 00
Fax	0 362 233 21 63
e-mail	cey@samsuntarim.gov.tr
web	www.samsuntarim.gov.tr

T.C.
SAMSUN VALİLİĞİ
İl Tarım Müdürlüğü

Beyaz&Kırmızı Baş Lahana Yetiştiriciliği

Sevinç SAYGILI
Ziraat Mühendisi

No: S/18

2005